

NOVIOCACTUM

Digitale nieuwsbrief van de afdeling Nijmegen van
Succulenta.

Jaargang 1 nummer 11, november 2016

Huernia delicata in Ethiopië. Zie het verslag van de bijeenkomst van 4 oktober 2016.
Foto Wiebe Bosma

Van en voor de afdelingsleden en alle anderen met een warm hart voor planten in het algemeen en succulenten in het bijzonder.

succulenta vereniging
van cactus- en vetplantenliefhebbers

SAMENSTELLING BESTUUR VAN DE AFDELING NIJMEGEN

Theo Heijnsdijk 0487 – 542704
voorzitter th.heijnsdijk@gmail.com

Johanna Jongekrijg 0485 - 880300
penningmeester jjongekrijg@ziggo.nl

Riet Maessen 024 – 3440425
secretaris rietmaessen@xs4all.nl

BIBLIOTHECARIS

Lieda Dekker 0487 – 561803
 liedadekker@icloud.com

REDACTIE NOVIOCACTUM

Theo Heijnsdijk 0487 – 542704
 th.heijnsdijk@gmail.com

Contributie: € 15,- per jaar.
gironummer NL25INGB0001914156 tnv 'Succulenta' afd.
Nijmegen.

Bijeenkomsten:
Elke eerste dinsdag van de maand bij HELICON opleidingen,
Marga Klompélaan 37, 6532 SB, Nijmegen. Aanvang 19.30
precies.

Uitnodiging

Voor de bijeenkomst op dinsdag 8 november (dus de **TWEEDE** dinsdag deze maand)

Op het programma staat

'Zaaiwedstrijd en "zieke plant" meebrengen'

Ter opfrissing van het geheugen: voor de zaaiwedstrijd hebben we zaden uitgedeeld van *Mammillaria hahniana* en van *Lithops optica* var. *rubra*. Van beide precies 20 zaden. We zijn benieuwd naar de resultaten en we hopen dan ook dat iedereen zijn zaaisel meebrengt. Ook als die resultaten niet zijn zoals je dat gewild had. Juist daar valt veel van te leren.

En duik allemaal de kas of plantenkamer in en zoek liefst meerdere planten uit die niet willen groeien op de manier waarop dat zou moeten. Het hoeft dus niet echt een zieke plant te zijn. Het kan ook een plant zijn met aantastingen of misvormingen van allerlei aard. Of te spillig uitgegroeid enzovoort.

Afdelingsbibliotheek

Op de septemberbijeenkomst bij Riet thuis bleek er nogal wat belangstelling voor de meegebrachte boeken. De meeste hebben we in de afdelingsbibliotheek die bij onze bibliothecaris Lieda ondergebracht is. Wil je daar boeken van lenen, neem dan vóór de bijeenkomst contact op met haar. Lieda kan de gevraagde boeken dan meebrengen. Zie de vorige bladzijde voor de gegevens.

Verslagen

Bijeenkomst van **dinsdag 4 oktober 2016**.

We beginnen deze eerste avond na de vakantie op school weer wat rommelig. Ook onze spreker Wiebe Bosma, die al vroeg is aangekomen is enigszins teleurgesteld. Op school hadden ze beloofd dat de PC/beamer combinatie in orde was. Maar blijkbaar was de beamer toch kapot in ons “eigen” lokaal. Dus werd Wiebe doorgestuurd naar een ander lokaal. Normaliter neemt hij alles zelf mee, maar omdat ik verteld had dat dit niet hoefde had hij nu (gelukkig maar) alleen pc en beamer mee. Het scherm had hij deze keer thuis gelaten en nu moest hij het doen met het scherm (bord) van school. Niet ideaal want we moesten een beetje aan de zijkanten zitten om niet tegen hinderlijke schittering aan te kijken.

Wiebe Bosma fotografeert *Euphorbia awashensis* terwijl Rikus van Veldhuisen en de gids rustig wachten.

Johanna speelde bij afwezigheid van Theo voor voorzitter. Afmelding was er behalve van Theo, ook van Ludwig en Daniël. Ook Piet had zich afgemeld: hij kan slecht horen met al dat achtergrondlawaai. Na nog de mededeling over de ernstige ziekte van Gerard, de man van Thea (hij heeft weke dele kanker) kon Wiebe beginnen.

Hij neemt ons mee (deel 1) van een reis naar Ethiopië. Hij is er nu 2 maal geweest en wil zeer graag nog een

derde keer. Behalve voor de planten is het land ook zeer interessant qua cultuur (de oudste bekendste mens is in Ethiopië geboren) en diversiteit aan vogels. Het land is 2 maal zo groot als Frankrijk. De laatste reis was hij met Rikus van Veldhuisen de euphorbia-specialist), Leo van de Hoeve en Bob Potter. Zelf is Wiebe voornamelijk geïnteresseerd in stapelia-achtigen.

In 3 weken tijd werd er 4500km afgelegd. De periode was november. Ze gingen vanuit Addis Ababa, de hoofdstad eerst in oostelijke richting, dan zuidwaarts en dan retour hoofdstad en nog een apart uitstapje vanuit deze stad naar het noorden. Wiebe vertelde wat meer over het landschap wat redelijk bergachtig is in het midden, vrij vruchtbaar met veeteelt en een redelijk gematigd klimaat.

Euphorbia nigrispinoides

Ethiopië is nooit gekoloniseerd en er wonen zo'n 90 miljoen mensen. Er zijn twee belangrijke godsdiensten: het zuiden is islamitisch en het noorden orthodox christelijk. Nergens grenst het land aan een zee.

De groep reisde niet op eigen gelegenheid. Met de zogenaamde waypoints, GPS coördinaten konden ze de planten gemakkelijker (terug)vinden.

Dan verschijnt het eerste vetplantje: een kalanchoë (altijd een 4-talig bloempje).

Hier en daar heb ik wat opmerkingen genoteerd bij de plaatjes op het scherm. Aloës die lastig op naam te brengen zijn daar ze er jong heel anders uit zien dan wanneer ze groter zijn. Aloë trichosantha heeft behaarde bloemen. Een senecio die alleen maar opvalt in het veld als hij bloeit. Een grote Euphorbia candelabrum in een tuin gefotografeerd. De vijftallige bloempjes van Calotropis procera. Een cissus en een prachtige neushoornvogel, de Euphorbia nigrispinoides, adenia, orbea, caralluma bv de Caralluma socotrana.

Dan door het nationaal park Awash om hier Euphorbia Awashiensis te vinden. Dieren zijn er natuurlijk ook bv het

Aloe megalacantha

wrattenzwijn en een kleine antilope van 40 cm hoog genaamd “dik-dik”.

De bloem van de *Edithcolea grandis*, de *Echidnopsis dammaniana* met een groot verspreidingsgebied. De aloë met de grote tanden: *Aloë megalacantha*.

De pauze met koffie in de centrale hal werd ook benut om wat plantjes te kopen die Wiebe had meegebracht. Anderen kochten nog wat verse groentes in!!

Een

“vetplantenhemel” noemde Wiebe het volgende plaatje, een geweldige heuvel om planten te zoeken en op foto te zetten.

Tussen alle plantenfoto's in verschijnen ook geregeld mooie opnames van de lokale bevolking: een kleurig geheel. Rikus zocht en vond de *Euphorbia xylacantha*; dan was er ook nog een speciale vondst: de *Rhytidocaulon piliferum*. De *Euphorbia actinoclada*: compact groeiend.

kinderen onderweg 'ergens' in oostelijk Ethiopië

Een dorstenia met de speciale bloembodem
Zuidwaarts de Kalanchoë marmorata: later ook nog in bloei
gevonden: heel erg mooi.

Dan een stadje: Harar (in 2006 werd het historische centrum
van de stad door UNESCO tot werelderfgoed verklaard) met
lekker harar bier terwijl in de achtertuin van het hotel gieren
zich te goed deden aan het afval. Diverse straatbeelden, een
pannenkoek van de graansoort "teff": glutenarm. Een
geweldige mooie vogel: de hoornraaf en dan ...de eerste
adenium: de Adenium obesum. Ook een opvallend plaatje
van de rare stengel van de Adenia aculeata.

En dan is het plotseling 10 uur en hebben we een mooi
gedeelte van een reis door Ethiopië gemaakt.

Dank je wel, Wiebe. Het was boeiend en prachtig. We zijn
benieuwd naar het tweede deel.

Riet

Kappieren in de achtertuin van het hotel in Ethiopië

Een praatje bij een plaatje: Tylecodon

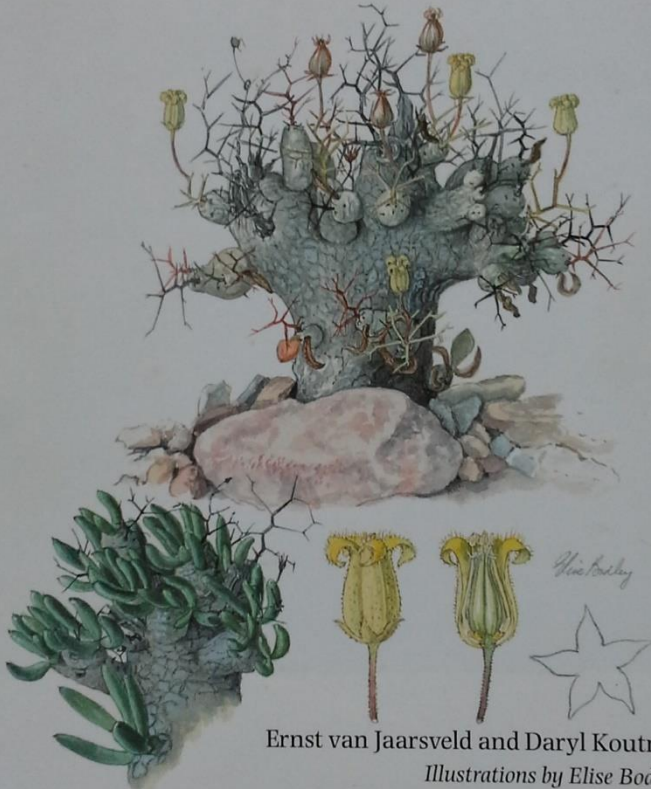

Afb.1. Tylecodon decipiens

Aanleiding voor dit krabbeltje was de nieuwgroei in mijn kas van de *Tylecodon decipiens*. De opvallend mooi gekleurde blaadjes prijkten ineens weer bovenop het eigenlijk totaal onooglijke plantenlichaam. Snel een foto gemaakt (afb 1). Als de rest van mijn kas alweer bijna aan de winterrust toe is beginnen deze plantjes weer te gaan leven. Ze staan bij mij dan ook een beetje apart zodat ik weet wanneer ik deze tylecodons weer wat water moet geven en wanneer ze in rust zijn.

Ooit kreeg ik van Martien Senders van wat toen nog de afdeling Noord- en Midden Limburg heette, bij een kasbezoek er eentje cadeau. Toen ik later bij onze boekenbeurs bij Wim Alsemgeest het boek kocht *Cotyledon and Tylecodon* van Ernst van Jaarsveld en

COTYLEDON AND TYLECODON

Afb.2. De voorkant van het aangeschafte boek.

Daryl Koutnik met de prachtige illustraties van Elise Bodley, was ik verkocht (afb 2). Het boek beschrijft 11 cotyledons en 46 tylecodons.

Afb.3. *Tylecodon reticulatus*

Het was het begin van een kleine verzameling tylecodons. Inmiddels heb ik zo'n 20 verschillende soorten. Het cadeau gekregen plantje was overigens de *Tylecodon buchholzianus*. Ook als ze niet in de groei zijn zien sommigen er mijn inziens geweldig uit, in het bijzonder door de resten van de bloeiwijze (afb 3). En als ze dan bloeien vallen de bloempjes, ook al zijn ze klein soms weer op (afb 4, volgende bladzijde).

Een zeer bijzondere schafte ik een keertje aan bij de ELK; in een maand tijd zie je één enkel blad uit een kale "stronk" opkomen en volgroeien. (afb 5 en 5a verderop). Dit is de *Tylecodon singularis*. De naam zegt genoeg! Een jaar kwam de plant niet tot nieuwgroei en was ik bang dat hij dood zou gaan. Ik heb toen de "stronk" opnieuw en wat hoger opgepot. En dat heeft misschien geholpen. Het jaar daarop kon ik dus de groei van de plant vastleggen. Later komt hij nog in bloei maar dit is niet spectaculair. Kortom wie goed kijkt kan veel aan deze plantjes ontdekken.

afb 4. *Tylecodon schaeferianus* synoniem *C. sinus alexandri*

Afb.5. *Tylecodon singularis* aan het begin van de groei

Afb.5a. *Tylecodon singularis* een maand later dan in afb.5

Pas op met liquideren van zieke planten. Ze pakken je terug!

In de vorige aflevering van Noviocactum (oktober 2016) deed Ton Ramak verslag van het vreemde gedrag van zijn meer dan 50 jaar oude rotscactus. Dze had een soort bruine verdroging en zwarte plekken.

Hieronder de verrassende ontknoping

Hey Theo,

Hierbij nog een verhaaltje over het einde van onze Rotscactus. Ik heb de plant met een boomzaag een kopje kleiner gemaakt en zag dat de kern gevlekt was met een raar geel kleurtje. Je zag ook wat droge cellen die er vezelachtig uitzagen. Ik had naast de plant een platte wagen gezet zodat de stukken er keurig op konden vallen, helaas viel er een brok naast. Ik stapte over de berg brokken heen en pats een cactusdoorn schoot onder mijn kuit in een pees dat was niet leuk, zonder pijn kon ik mijn been niet strekken. In het kort het vervolg, buurvrouw opgepiept als chauffeuse en via huisarts naar het Radboud, een scan toen een echo de doorn was wel te voelen van niet te zien. Uiteindelijk een chirurg erbij, plaatselijk verdoven wat snijden en door bewegen met de voet zag de chirurg de doorn zitten en oeps eruit. Totaal 3,5 uur in het ziekenhuis gezeten, ik denk dat heel die grap het tienvoudige van de aanschafprijs van de plant gekost heeft. Een leuke hobby hè!

Gespot ergens in Nijmegen

Van Riet kreeg ik deze foto. Gemaakt door haar zoon Bram. Die auto moet wel van een cactusliefhebber zijn. Of wil de eigenaar mede weggebruikers afschrikken? Onder nog een uitsnede

Onderstaand gedicht van Jan van Nijlen beschrijft het trieste lot van een cactus die ver verwijderd van zijn vaderland op een vensterbank zijn zieltogend leven leidt.

Theo

Jan van Nijlen 1884 – 1965

Kaal staat hij voor de blankheid der gordijnen,
verschrompeld in wat kiezel en wat zand
en mist zijn ziel: het alverschroeiend schijnen
der eeuwge zomers van zijn vaderland.

Maar aan het einde van zijn lijdzaam dulden,
spruit op een lichten morgen, als een vlam
van 't heet verlangen dat hem gans vervulde,
een bloem van heimwee uit zijn dorren stam.

Hij bloeit; en in dien onverwachten droom
laat hij een stond zijn heimlijk wezen blinken
in 't graf van broze bloemblad en aroom,

zoals de dichter die, na harden strijd,
zijn innigst voelen in een lied doet klinken
en weerkeert tot zijn oude eenzelvigheid.

Uit 'Verzamelde gedichten' (1979, 2).